

---

50 років ВИСАДЦІ ЛЮДЕЙ НА МІСЯЦІ

Екіпаж «Аполлона-11». Зліва направо: Н. Армстронг, М. Коллінз, Е. Олдрін

16 липня 1969 р. запуснено американський пілотований космічний корабель «Аполлон-11», який уперше доставив на поверхню Місяця астронавтів Ніла Армстронга (командир корабля), Едвіна Олдріна (пілот місячного модуля); Майкл Коллінз залишався в орбітальному блоці на навколomisячній орбіті. 20 липня 1969 р. місячний модуль здійснив м'яку посадку на поверхню Місяця в Морі Спокою. Наступного дня Н. Армстронг, а потім Е. Олдрін у спеціальних скафандрах з автономною ранцевою системою життєзабезпечення вийшли назовні й ступили на місячний ґрунт. Зробивши крок з місячного модулю на поверхню Місяця, Н. Армстронг вимовив знамениту фразу: «Це один маленький крок для людини, але гігантський стрибок для всього людства». Понад дві години астронавти провели поза місячною кабіною, віддаляючись від неї до 30 м, випро-

бували три способи руху по місячній поверхні (ходіння, підскоки під час ходьби, біг вистрибом), встановили телевізійну камеру та низку приладів (сейсмометр, лазерний відбивач тощо), зібрали 22 кг зразків місячного ґрунту, фотографували, підтримували зв'язок із Землею. Близько доби астронавти пробули на Місяці і 21 липня стартували з нього в місячній кабіні за допомогою основного двигуна злітного ступеня, яка невдовзі вийшла на селеноцентричну орбіту. Провівши низку маневрів зі зближення з основним орбітальним блоком (кораблем-маткою, який «чергував» на навколomisячній орбіті), злітний ступінь 22 липня зістикувався з ним. Після очищення пилососами скафандрів і вжиття деяких інших заходів астронавти перейшли в основний блок до М. Коллінза. Злітний ступінь було відкинуто (він став штучним супутником Місяця). Увімкнувши маршовий двигун, астронавти перевели корабель на траєкторію польоту до Землі, 24 липня відсік з екіпажем успішно приводнився поблизу острова Джонстон у Тихому океані через 195 годин 15 хвилин 21 секунду від початку польоту. Так було завершено першу місячну експедицію, що являла собою видатний подвиг людей Землі в освоєнні космосу. Національне управління з аеронавтики і дослідження космічного простору США (NASA) заявило про успішне виконання основних завдань екіпажем «Аполлона-11». Після польоту астронавти перебували в карантині (21 день з моменту старту з Місяця), під час якого екіпаж звітував про політ і проходив медичні обстеження, які разом з аналізом зразків місячних порід не виявили позаземних мікроорганізмів. Після цього карантин було знято. 13 серпня 1969 року відбулася урочиста зустріч астронавтів у Нью-Йорку, потім у Чикаго та Лос-Анжелесі. 16 вересня 1969 р. екіпаж «Аполлона-11» приймали в Конгресі США, який затвердив нову державну нагороду США — Почесну медаль Конгресу за освоєння космосу. В наступні роки здійснено ще п'ять висадок астронавтів на Місяць, остання відбулася 11 грудня 1972 р. з корабля «Аполлон-17», а 19 грудня астронавти повернулися на Землю. В ході місячних експедицій «Аполлонів» виконано велику наукову програму, зокрема зібрано 381 кг зразків місячного ґрунту, в трьох експедиціях («Аполлон 15–17») використовувалося місячне авто.